

virgine animatum et intellectus particeps sue potestatis eius effectum inseruit. Tangit et nos: immo potius nos illa tangamus: quatenus et nos ab aliis infirmitatibus liberemur: necnon a demonum impugnatione et supbia. Sequitur enim: Exie. au. demo. a mul. cla. et dice. q. tu es fil. dei. BE. Demonia filii dei consistunt. et sicut postea dicit: Sciebat ipse esse christum quod cum iesu fatigatum eum diabolus videret: verum hominem intellexit: sed quod tentando non preualuit: verum filius dei esset dubitabat. nunc autem per signorum potentiam vel intellexit vel potius suspicatus est esse filium dei. Non igitur is iudeis eum crucifigere persuasit: quod christum sue dei filium non esse putauit: sed quod se morte illius non vidit esse danandum. De hoc enim mysterio a seculis abscondito dicit apostolus: quod nemo principum huius seculi cognouit. Si enim cognouissent: nunquam dominum glorie crucifixissent. **CHRY.** In hoc autem quod sequitur: Et crepans sinebat ea loqui. pauper christi humilitatem. Non sinebat ut demones inuiderent eum manifestaret. non enim oportebat eos subripere officii apostolici gloriam: nec docebat christi mysterium lingua feda publicari. **THEO.** Quia non est speciosa laus in ore peccatoris: vel quod nolbat inuidiam accendere iudeorum: ex hoc quod ab omnibus laudaretur. **BEDA.** Ipsi autem apostoli precipue recitare de illo: ne diuina maiestate predicata: passionis dispensatio differretur.

Sacta autem die egressus ibat in desertum locum et turbe requirebant eum et venerunt usque ad ipsum et detinebant illum ne discederet ab eis. Quibus ille ait: Quia et alijs ciuitatibus oportet me euangelizare regnum dei: quod iudeo missus. Et erat predicans in synagogis galilee.

CHRY. Postquam satis utilitatis populis per miracula est colatus oportebat eum abesse: maior namque putatur miracula post absentiam operantis: dum ipsa magis exclamant et vice vocis fruuntur. unde dicitur: facta autem die egressus ibat in desertum locum. **GREGVS.** Abijt etiam in desertum ut marcus dicit: ro. abijt: non quod ipse osonem digeret: sed ut nobis bone operationis fieret forma. **CHRY.** Pharisei quidem ipsi per discipulos predicantes potentiam christi scandalizabantur. Populi vero eloquia audientes acquiescebant et sequebantur. unde sequitur: Et turbe requirebant eum et venerunt usque ad ipsum et detinebant illum ne discederet ab eis. non quod aliquid premarum describeret: sed quod scilicet malicie fucus non demigraret: ut ille factum haberet presentiam. **GREGVS.** Quod autem marcus dicit apostolos puenisse ad eum dicentes: quod omnes erunt te: Lucas vero dicit populos puenisse: non discrepant ab invicem. Applicuerat enim ad ipsum populi apostolorum sequentes vestigia. Dominus autem gaudebat de ceteris sed madauit ut eum dimitteret: ut etiam alij principes foret eius doctrina: quasi tpe sue presentie non multum duraturo. unde sequitur: Quibus ille ait: Quia et alijs ciuitatibus oportet me euangelizare regnum dei: quod iudeo missus sum. **Marcus** dicit: Ad hoc veni ostendens diuinitatis eius celsitudinem et voluntariam exinanitionem. Lucas vero dicit: Ad hoc missus sum. id est incarnationem ostendens: necnon beneplacitum patris missionem appellans. Et ille quidem simpliciter dicit: Ut predicet. iste vero regnum dei adiungit quod est ipse christus.

CHRY. Simul etiam considera quod poterat in eodem loco manendo deos attrahere ad se non tamen hoc fecit: prebens nobis exemplum ut pambulem et requiramur pereuntis: sic pastor ouem perditam: et medicus accedit ad infirmum: vna enim aia recuperata: poterit aliquis mille delicta abolere. unde de hoc sequitur: Et erat predicans in synagogis galilee frequenter: nam si iugiter inhabitata coleret: diffamaret eum velut latitantem. **BEDA.** Si autem occasus solis mystice moris domini exprimit: die redeunte resurrectio illius indicat cuius manifesta luce a creditis turbis requiritur et in gentium deserto inuentus: ne abeat occiditur: maxime

cum hoc pingeret prima sabbati quo resurrectio celebrata est.

CA. V.

Actum est autem cum turbe irruerent in eum ut audiret verbum dei: et ipse stabat secus stagnum: genezareth. Et vidit duas naues stantes secus stagnum: pisces autem discederant et lauabant rheitia. Ascendens autem in vnam nauim que erat simonis rogauit eum a terra reducere pusillum. Et sedens docebat de nauicula turbas.

AM. Ubi dicitur minus imptiuit multis varia genera sanatum: nec tempe nec loco cepit a studio sanandi turba cohiberi. vespera inuenerunt: sequebantur stagnum occurrit et turbe urgebant: unde dicitur: factum est autem cum turbe irruerent in eum. **CHRY.** Erant enim ei connexi diligentes eum et mirantes: tenere cupientes. Quid. n. discipuli sisset dum huiusmodi miracula faciebant: quod voluisset solam perspicere faciem et os talia loquens: neque. n. i agendo miracula solus admirabilis erat: sed visus eius abundabat plurima gratia. unde et loquentem eum audiunt in silentio: seriem locutionis non intrumpentes. dicitur enim. Ut audirent verbum dei: et ipse stabat secus stagnum genezareth.

BEDA. Stagnum genezareth idem dicunt esse quod mare galilee vel mare tyberiadis. sed mare galilee ab adiacente prouincia dicitur: mare autem tyberiadis a proxima ciuitate. Porro genezareth a lacu ipsius natura: que crispitibus aquis de seipso sibi exercitare aura perhibet greco vocabulo quasi generans sibi auram dicitur: neque enim in stagni morem sternit aqua: sed frequentibus auris spirantibus agitat: hausto dulcis et ad potandum habilis. Sed hebreice lingue fluctudine omnis aquarum congregatio siue dulcis siue salse mare nuncupatur. **THE.** fugit autem dominus gloria quod magis ipsa eum sequebatur: ideo a turbis se sepans ascendit in nauem. Et vidit du. na. stantes secus sta. pisca. au. desc. et laua. rheitia. **CHRY.** Quod stagnum erat vacationis. Secundum vero mattheum inuenit eos reficientes rheitia: tantum enim erat paupertatis excessus: ut laniata repararent: noua nequebantur: volentes autem diligenter congregare spectaculum: ut nemo remaneret post tergum: sed omnes facie ad faciem cernerent: ascendit in nauim. unde dicitur: Asc. au. in vnam na. que erat simo. roga. eum a ter. redu. pusillum. **THE.** Vide autem christi mansuetudinem: quod rogat petrum: et petri obedientiam: quod in omnibus fuit obediens. **CHRY.** Postquam vero multa pegerat miracula iterum doctrina perponit: et existens in mari piscatur exiit in terra. unde sequitur: Et sedens de. tur. de nauicula. **GREGVS.** Nazarenus: Lunctis condescendens ut a profundis extrahat pisces: hominem. scilicet natantem in mobilibus rebus et amaris huius vite pcellis. **BEDA.** Mystice autem due naues circuncisionem et preputium figurant: quas videt dominus: quia in utroque populo nouit qui sunt eius: et ad future vite tranquillitatem quasi ad littus videndo: hoc est misericorditer visitando perhibet. Piscatores sunt ecclesie doctores: quod nos per rethe fidei comprehendunt: et quasi littori sic terre viuientium aduehant. Sed hec rheitia modo laxantur in capturas modo lota plicantur: quod non omne tempus est habile doctrine: sed nunc exercenda est lingua doctoris: et nunc summet cura gerenda. Nauis simonis est ecclesia primitiua de qua paulus dicit: Qui operatus est petro in apostolatam circuncisionis. bene vna dicta quia multitudinis credentium erat cor vnum et anima vna. **AVGV.** De con. euan. De qua docebat turbas: quod de auctoritate ecclesie docet gentes. quod autem dominus ascendens in nauim rogat eum a terra reducere pusillum: significat temperate vtendum verbo ad turbas: ut nec terrena eis precipiantur: nec a terrenis in profunda sacramentorum

recedatur. **U**el prius in proximis regionibus gentibus predicandum: ut quod postea dicit: Duc in altum ad remotiores gentes postea predicandum precipiat.

Et cessavit autem loqui dixit ad simonem: **D**uc in altum: et laxate rheta vestra in captivam. Et respondens simon dixit illi: Precepto: per totam noctem laborantes nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rhete. Et cum hoc fecisset: concluderunt piscium multitudinem copiosam. Ruperat autem rhete eorum. Et annuerunt sociis qui erant in alia navi: ut veniret et adiuvaret eos. Et venerunt et impleverunt ambas naves ita ut pene mergerentur.

CIRY. Postquam sufficienter populum docuerat: regreditur iterum ad magnificetias prophetas et per piscatoriam ministeria piscat discipulos. unde sequitur: Et au. cessa. loquitur: dixit ad simonem: Duc in altum: et laxate rhete. ut in captivam. **CHRY.** Ad descenderes enim hominibus sicut magos per fidem vocavit: sic et piscatores per piscatoriam arte. **THE.** Petrus autem non distulit. unde sequitur: Et respondens. simon dixit illi. Precepto. per totam noctem laborantes nihil cepimus. Non autem addidit: Non te audiam: nec secundis laboribus me exponam: sed magis subdidit: In verbo autem tuo laxabo rhete. Quia vero turbatus navicula dominus instruxerat: non sine mercede navicule dominus dereliquit: dupliciter beneficians ipse: quod primo dedit ei multitudinem piscium: et deinde discipulum ipsum fecit. unde sequitur: Et cum hoc fecisset. concludit. piscium multitudinem copiosam. **T**or autem piscis cepit: ut non posset eos foras educere: sed a sociis auxilium peteret. unde sequitur: Ruperat. autem. rhete eo. et annuerunt socii qui erant in alia navi ut veniret. et adiuvaret eos. Per nutum ipsos vocat: quia ex stupore propter capturam piscium loqui non poterant. et sequitur de eorum auxilio cum dicit: Et venite. et iuvate. am. navi. ita ut pene mergeretur. **AVGV.** De eo. euangelista. Joannes quidem videt simile miraculum dicere: sed illud longe aliud est quod factum est post resurrectionem domini ad mare tyberiadis: ibi enim non solum ipsum tempus valde diversum est: sed etiam res ipsa plurimum distat. nam rheta illic in dexteram partem missa: ceterum quinquaginta tres pisces ceperunt: magnos quidem: sed parvulus ad evangelistam dicere: quod cum tam magni essent rheta non sunt disrupa. respicientem scilicet ad hoc factum quod lucas commemorat: ubi per multitudinem piscium rheta ruperatur. **AMBRO.** Mystice autem navi petri secundum mattheum fluctuat: secundum lucam repletur piscibus: ut et principia ecclesie fluctuantis: et posteriora exuberantis agnoscat. Non turbatur ista que petrum habet turbatur illa que iudas habet in viraque petrus: sed qui suis meritis firmus est: turbatur alienis. **C**aveamus igitur perditorem: ut per vnum plurimum fluctuemus. Illic turbatio ubi modica fides: hic securitas ubi perfecta dilectio. deique etiam alia sperat ut laxetur rheta sua soli tamen petro dicit: Duc in altum: hoc est in profunda disputationum. Quid est tam altum quam scire dei filium: Que sunt autem apostolorum que laxari iubentur rheta: nisi vborum plexiones: et quasi quidam orationis sinus et disputationum recessus: qui eos quos ceperint non amittant. Et bene apostolica instrumenta piscandi rheta sunt: que non captos primunt sed reseruant: et fluctuantes de infimis ad suprema trahunt. Dicit autem: Precepto: per totam noctem laborantes nihil cepimus. quod non hoc humane facundie opus: sed suporne vocationis est munus. Qui autem nihil ante ceperant: magnam in verbo domini concludunt piscium multitudinem. **CIRY.** Hoc autem fuit figura futuri: non enim in cassum laborabat evangelice doctrine rhete tendentes: sed greges gentium aggregabunt. **AVGV.** De eo. euangelista. quod autem rheta ruperant piscium copia et navicula implete sunt: ita ut pene mergerentur: significat hominum carnalium multitudinem tanta futura in ecclesia ut etiam disrptione pacis per hereses et scismata scinderent. **BED.** Rumpitur autem rhete: sed non labitur piscis: quod suos dominus in

tersequentis scandala servat. **AMB.** Alia autem navis est iudea: ex qua iohannes et iacobus eligunt. Hi igitur in synagoga ad navim petri: hoc est ad ecclesiam conveniunt ut impleant ambas naviculas: omnes enim in nomine iesu genua flectunt: siue iudeus siue grecus. **BEDA.** Uel alia navis est ecclesia gentium: que et ipsa vna navicula non sufficiente piscibus impletur electis: Quia novit dominus qui sunt eius: et apud ipsum certus est suorum numerus electorum: quod tot in iudea credituros non invenit quot ad fidem vitamque predestinatos novit eternam: quasi alterius navis receptacula piscibus quereis suis. Corda quoque gentium si dei gratia replet: et bene rupto rhete socia navis aduocatur. Quando autem iudas perditorem: simon magus: ananias et saphira: et multi discipulorum abierunt retro: ac deinde barnabas et paulus a gentium sunt apostolorum segregati. **AMBRO.** Possumus tamen et aliam ecclesiam intelligere navim alterius: ab una enim plures ecclesie derivantur. **CIRY.** Innuit autem sociis ut auxiliarentur eis. Multi enim sequuntur apostolorum labores: et prius illi qui evangelio ediderunt scripturas post quos alii per fides et per prophetas pastores: et in deitatis doctrina periti. **BEDA.** Hanc autem impletio navium in fines seculi crevit: sed quod implete merguntur: hoc est in submersione premuntur: non enim sunt submersi sed periclitantur. Apostolus exponit dicens: In novissimis diebus erunt tempora periculosa: et erunt homines ipsos amantes: et cetera. nam mergi nautes est homines in seculo ex quo electi per fidem fuerant morum pravitate relabi.

Quod cum videret simon petrus perdidit ad genua iesu dicens: Exi a me domine: quod homo peccator sum. Stupor enim circumdederat eum: et omnes qui cum illo erant in captura piscium quam ceperant. **E**xit autem iacobus et iohannes filios obedire: qui erant socii simonis. Et ait ad simonem iesus: Noli timere: ex hoc iam homines eris capiens. Et subductis ad terram navibus relictis omnibus secuti sunt eum.

AMB. Admirabatur petrus dona divina: et quo plus meruerat sumebat magis. unde dicitur: Quod cum videret simon petrus perdidit ad genua iesu dicens: Exi a me domine: quod homo peccator sum. **CIRY.** Reducens enim ad presentiam paratrata delicta: tremuit et trepidat et velut immundus mundum non credat se posse suscipere: acceperat enim a lege dominum quendam esse inter maculatum et sanctum. **GRE.** nescit. Cum enim mandasset de mergere rheta: tota copia piscium capta est: quod ipse maris dominus et terre voluerat. **U**er enim verbi semper est vox virtutis: cuius precepto in origine mundi lux et cetera creature perhibant. In his admiratur petrus. unde sequitur: Stupor enim circumdederat eum. qui cum illo erant in captivam. piscium quam ceperant. **AV.** de eo. iacobus et iohannes filii obedire. qui erant socii simonis. **AV.** de eo. euan. Andream non nominat: qui tamen intelligitur etiam navis fuisse secundum mattheum et marci narrationem. **E**t ait ad simonem iesus: Noli timere. **AMB.** dicit: tu. Exi a me domine. quod peccator sum. ut respondeat de. Noli timere. Indulgenti domino peccatum facere. **U**ides quod dominus dominus qui tantum tribuit hominibus: ut vultu candi habeant potestatem. unde sequitur: Ex hoc iam homines eris capiens. **BEDA.** Hoc ad ipsum petrum specialiter pertinet. exponit enim ei dominus quid hec captura piscium significet: quod scilicet ipse sicut nunc per rheta pisces: sic aliquando per verba sui capturus homines: totiusque facti huius ordo quod in ecclesia cultus in se typum tenet quod die geratur ostendit. **CHRY.** Considera autem eorum fidem et obedientiam habentes enim opus per manibus appetibilis piscationis cum audissent mandantem non distulerunt: sed relictis omnibus sequebantur. **T**am enim obedientiam requirit a nobis christus: ut eam non permittamus

pretermittamus: etiam si aliquid valde necessarium vigeat. Unde et sequitur: Et subductis ad terram nauibus relictis. m. secti. sunt cum. **AVG.** De co. euā. **Matheus** et **marcus** breuiter hoc perstringunt: quēadmodū gestus sit quod **lucas** hic aptius explicauit. Hoc tamē videtur distare qd in petro a dño dictū cōmemorat: Et hoc iaz hoies eris capiens: quod illi ambobus fratribus dictū esse narrauerūt. Sed potuit vtrqz prius hoc petro dici: cū de capta ingenti multitudine piscium miraret: quod **lucas** insinuat ambobus postea: qd illi duo cōmemorauerūt. vel intelligendū est hoc prius fuisse factum quod **lucas** cōmemorat: nec tunc eos a dño vocatos: sed tantū fuisse p̄dictum petro: qd hoies esset capturus: non autem qd nunqz pisces esset capturus: vnde datur locus intelligere eos ad capturā piscium remeasse: vt postea fieret quod **matheus** et **marcus** narrant: tunc nō subductis ad terram nauibus tanqz cura redēdi: sed ita cū secuti sunt: tanqz vocantem aut iubentem. **Sz** si fm iōannē iuxta iordanem secuti sunt cum petrus et andreas: quō ab alijs euangelistis dicit qd eos in galilea piscantes inuenit: et ad discipulatum vocauit: nisi qd intelligendū est nō sic eos vidisse dñm iuxta iordanē: vt ei inseparabiliter cohereret: sed tñ cognouisse quis esset: eūqz miratos ad p̄p̄tā remeasse. **AMB.** **Matheus** autē quos petrus i verbo capit: in verbo credidit: negat suā p̄dēdā: negat suū munus: Et inquit a me dñe. Noli timere: tu que maius sunt dño deferre: qz quā euāgelizā illi cōcessit. **AVG.** De que. euā. Vel aliter ex p̄p̄tā ecclesie carnalibus hominibus plene petrus dicit: Et a me qd homo peccator sum. tanqz ecclesia turbis carnalium impleta et eoz moribz pene submersa: regnū spiritūalū in quibus maxime p̄p̄tā christi eminet: a se quodāmo repellit. Nō enī hoc voelūge dicit hoies bonis ministris dei vt eos a se repellant: sed voce morum et actū suā dēt a se recedē: p̄ bonos mergant: et co vehementius quō deserunt eis hominibus plene p̄p̄tā bonis ministris dei vt eos a se recedens ad pedes dñi: mores autē in eo qd dicit: Et a me **BEDA.** Confortat autē dñs timorē carnaliū: ne quis vel de sua p̄p̄tā culpe tremens: vel de alioz innocentia de sua p̄p̄tā sanctitatis iter formidet aggredi. **AVG.** De que. euā. Dñs autē dñ non recessit ab eis significat in bonis et spiritūalibus viris nō esse oportere hāc volūtatē: vt peccatis turbaz cōmoti: quō quasi securus tranquillusqz viuāt: munus ecclesiasticū deserāt: qd autē subductis ad terrā nauibus: relictis oibus secuti sūt eū: p̄p̄tā significare finem temporis quo ab huius mudi salo: qui christo ibe serunt penitus recessuri sunt.

Et factum ē: cū eēt in vna ciuitatū: et ecce vir plenus lepra vidēs iesum et p̄cides in faciem suā rogauit eū dicens: Dñe si vis potes me mūdare. Et extēdēs iesus manū tetigit eū dicens: Volo: Qd dare. Et cōfessum lepra discessit ab illo. Et ipse p̄cepit illi vt nemini diceret: sz vade ostēde te sacerdoti: et offer pro emundatione tua sicut p̄cepit moyses in testimoniū illis. Perambulabat autē magis sermo de illo et cōueniebant turbe multe vt audirent: et curarentur ab infirmitatibus suis. Ipse autē sedebat in deserto: et orabat.

AM. Quarto signo ex quo i capharnaū dñs venit: leprosus sanatur. Si autē quarto die solem illuminauit et clarioz ceteris fecit: hoc clarius opus estimare debemus de quo dicitur: Et factum ē cum esset in vna ciuitate: et ecce vir plenus lepra. Bene vbi leprosus mūdatur: certū non exp̄p̄tū locus: vt ostendatur nō vnū populum specialis alicuius ciuitatis: sed omnes populos fuisse sanatos. **ATHA.** Adorauit autē leprosus dñm de

um existentem in corpore: et neqz p̄pter carnē putauit eē creaturam verbum dei: nec pro eo qd verbum erat vili pendit carnem qd vestiebat: imo vt in templo creato adorabat oium creatorum in faciem p̄cides. Sequit enī Et vidēs iesum et p̄cides in faciem rogauit eum. **AM.** Quod i faciem p̄cides: humilitatis est et pudoris: vt vnus quisqz de vite sue maculis erubescat: sed confessionē ve recundia non rep̄ellit: ostendit vulnus remedium posulauit dicens: Domine si vis potes me mūdare. De voluntate domini non quasi pietatis incredulus dubitauit: sed quasi iniquitatis sue conscius non p̄sumpsit. religionis anteqz et fidei plena confessio est. in voluntate dñi tribuit potestatem. **CIRYL.** Nouerat enim lepraz experimētis medicorū nō cedere: sed vidit diuinā maiestate pelli dmones: et ceteros ab alijs valitudinibz curari: que cōiecit diuina dextra fieri. **TYTVS.** Ad discamus etiā ex verbis leprosi co: p̄p̄tā infirmitatū medelam non querere: sed diuino beneplacito totum committere: qui nouit opportuna et omnia iudicio disposuit. **AMBRO.** Eo autē sanat genere quo fuerat obsecratus. vñ sequit: Et extēdēs iesus manū tetigit illū. Lex tangi leprosos phibet: sz qd dñs legis est nō obsequit legi: sz legē facit. Nō ḡ tetigit: qz sine tactu mūdare non poterat: sz vt p̄baret qd subiectus non erat legi nec cōtagiū timebat vt hoies: sed qz p̄taminari nō poterat: qz alios liberabat. siml' cōtrario vt lepra tactu domini fugaret: que solebat cōtaminare tangente. **THE.** Ipsius enī sacra caro ē purgatiua et vitā tribuet: sicut extēnsa verbi dei caro. **AM.** In hoc autē qd subdit: Volo mūdare habes voluntatē: habes et pietatis effectum.

CIRYL. A maiestate autē p̄cessit imperiosum mādatur: qualiter igit in seruis computatur vnigenitus filius qui volēdo tantūmodo cuncta potest. Legitur de deo patre qd oia quecuqz voluit fecit. Qui vero sui patris pietate fūgitur: quō diuersificabilē in natura ab eo: Solēt etiā que cunqz sunt eiusdem virtutis: eiūsdē esse substantie. **Di.** rare tñ in his christū diuine et corporaliter operantē. diuini enī est ita velle vt p̄p̄tā fiant oia: humanū autē extēdere dexterā. Unus itaqz christus ex vtriusqz p̄ficat: eo qd verbum caro factū ē. **GRE.** nisenus: Et qz vtraqz hominis p̄p̄tā aia. et corpore vnita est deitas: p̄ vtraqz patebat sup̄ne nature indicia. Corpus enim reconditū i se lumen declarabat: cū palpādo p̄tābat remedia sz anima p̄potenti voluntate diuinā ostendebat virtutes velut. n. sensus tactus p̄p̄tā corporeis: sic et anime voluntarius motus: vult aia: tangit corpus. **AMB.** Di cū ergo volo p̄pter photinū imperat p̄pter arrium tangit p̄pter manicheū. Nihil autē mediū est iter opus dei atqz p̄ceptū: vt intelligas medētis affectū: virtutē operis vñ sequit: Et cōfessū lepra discessit ab illo. Sed ne lepra trāsire possit i medicū. vnusquisqz dñice humilitatis ex emplo iactatū vitet. nā sequit: Et p̄cepit illi vt nemini diceret. vt. i. doceret non vulganda nostra beneficia sz p̄menda: vt non solum a mercede abstinemus pecunie. sed etiam gratie aut fortasse illa silentij cā est imperatū qd meliores putabat: qui fide magis spontanea qd p̄p̄tā beneficijs credidissent. **CIRYL.** Leproso etiā silēte sufficiebat ipsa negoē vox ad narrandū oibus agnoscentibus p̄p̄tā potestate curantis. **CHRY.** Et qz vt plurimū homines dñ egrotant dei sunt memores: vt autē cōualescūt hebetant. mandat vt deū p̄p̄tā oculis habeat: oia gloriā deo. vñ sequit: Sed vade: ostēde te sacerdoti. vt. i. mādatur leprosus cōmitteret se sacerdotis aspectui: ac sic p̄ illius censuram numeraret iter suos. **AM.** Et vt etiā intelligeret sacerdos nō legis ordine sz gratia dei supra legē eē curantū: vt dñ mādāt sacrificiū fm p̄ceptū moysi ostendit dñm qz legē nō solueret: sz implet. vñ sequit: Et offer p̄ emū. tua sicut p̄cepit moyses. **AVG.** De que. euā. Videt hic approbare sacrificiū qd p̄ moysen

preceptū ē: cū id n̄ redpiat ecclesia: qđ iō iussisse intelligi pōt
q: nōdū ceperat esse sacrificiū sanctū scōz qđ corp' ei'
ē: nō enī oportebat auferri significatiua sacrificia prius
q̄ illud qđ significabat cōfirmatū esset cōsecratōe aplo-
rū p̄dicantiū 7 fide credentiū populoz. **AM.** Uel qz
lex spiritalis ē: videt sacrificiū mādasse spiritale. vñ dixit
Sicut p̄cepit moyses. Deniqz addidit: In testimoniū ill'
TYTVS Heretici p̄p̄rā hoc accipiūt: dicētes in ob-
probriū legis ēē dictū. Qualiter autē iuberet offerre pro
emūdatōe fin p̄ceptū moysi. **CIRYL.** Dicit q: In te-
stimoniū illis. qz ex hoc facto cōdūtur christū incōpabi-
li excellentia moysi p̄ferri: qz enī moyses insufficiēs erat
a forore lepore pellere moribz: orabat om̄m vt eaz libera-
ret. sed saluator i p̄tate diuina. p̄tulit: Uolo mūdare. **CIRYL.**
Uel in testimoniū illis: hoc ē ad rēp̄b̄sionē eo-
rū 7 ad p̄bationē q̄ legē reuereoz. Cū enī te curauerim:
mitto te ad sacerdotū exp̄ientiā: vt attesteris mihi q̄ nō
sum p̄uaricatus i legem. 7 quāuis dñs ip̄dēs remediā
moneret nemini dicere: iſtrūēs nos euitare sup̄biā: fama
tū eius volabat vñdiz iſtillans auditū cunctozum mi-
raculū. vñ seq̄tur: Perambu. autē ma. ser. d̄ illo. **BED.**
Unius autē p̄fecta saluatio multas ad dñm cogiturbas
vñ seq̄uit: Et pueni. tur. mul. audī. 7 cura. ab iſurmita. su-
is. Uel enī leprosus ext̄rius 7 iterius se sanātū doceret p̄-
ceptū beneficium vt marcus ait etiā iussus non taceret.
GRE. vi. moza. Redēptoz autē noster p̄ oīē miracula in
vrbibz exhibet: 7 ad oīōnis studiū i nocte p̄notat. vñ
seq̄uit: Ipse autē sece. i. deser. 7 orabat. vt p̄fectis videlicet
p̄dicatozibz inuaret q̄ten? nec actiua amore speculatiōis
fūdū? deserat: nec cōtēplatiōis gaudia opatiōis nūmte-
tate cōtēuāt: s; q̄ti p̄tēplātes sōbeāt q̄ occupati erāt
p̄mos loquētes. p̄fundat. **BED.** Quod autē fecerit
orare: nō ei nature tribuas qđ dicit: Uolo mūdare. s; et
que extēdēs manū tetigit leprosus: nō q̄ iuxta nestorū
gemia sit filiū p̄sona: sed eiusdem p̄sona sicut nature: sic 7
opatiōes sunt due. **GRE.** naq̄nq̄n? Et opa quidē i po-
pulo: oīōnes autē i deserto p̄agebat: vt plurimū sentēs q̄
liceat p̄p̄z q̄ſcere: vt mēte sincera cū deo colloquamur
Nec enī ip̄e idigebat remōtōe: qz n̄ erat i eo qđ remitte-
ret cū dā cē: s; vt pateat nobis 7 opatiōis hora 7 altio-
ris solertie. **BED.** Typice autē leprosus hūanū genus
languidū peccatis designat: pleniū lepra: qz oēs peccauit
rūt 7 egēt q̄ra dei: vt. f. extēta manu. i. vbo dei humanaz
cōtingēte nām: a p̄lsci erroris varietate mūdēt: 7 offer-
rāt p̄ emūdatōe corpora sua hostiā viuā. **AMB.** Si
autē lepro medicina vñdiz ē: p̄tēptus vbi lepra mētis est.
THEO. Uide autē qđ postq̄ mundatus ē aliquis tunc
dignus ē offerre hoc munus. f. corpus 7 sanguinem. po-
mini: quod est diuine vnitum nature.

Et factū ē i vna die: 7 ip̄e sedebat docēs. Et
erāt pharisei sedētes 7 legis doctores q̄ venerant
ex oi castello galilee 7 iudee 7 hierl̄z: 7 virtus dñi
erat ad sanādū eos. Et ecce viri portantes i lecto
hoies q̄ erat palyticus. Et querebāt enī iſerre 7 po-
nere an eū. Et nō inueniētes qua pte illū iſerrent
p̄e turba. ascēderūt supra tectū: 7 p̄ tegulas sum-
miserūt eū cū lecto i mediū an̄ iſelum. Quorū si
dē vt vidit dixit: Hō remittunt tibi peccata tua.
Et ceperunt cogitare scribe 7 pharisei dicentes.
Quis est hic qui loquitur blasphemias: Quis
potest dimittere peccata: nisi solus deus? Ut co-
gnouit autē iesus cogitatōes eozū: rñdēs dixit ad
illos: Quid cogitatis i cordibus vestris: Quid
ē facilius dicere: dimitte tibi peccata: an dicere
surge 7 ambula: Ut autē sciatis qz filius hoies hz

p̄tātē i terra dimitte dī peccata: ait paralytico: Ti-
bi dico surge tolle grabatū tuū: 7 vade i domū
tuā. Et cōfessiz cōsurgēs corā illis tulit lectum in
quo iacebat: 7 abiit in domū suā magnificās de-
um. Et stupor apprehendit omnes 7 magnifica-
bant deum. Et repleti sunt timore dicentes: qz vi-
dimus mirabilia hodie.

CIRYL. Scribe 7 pharisei qui facti fuerant p̄digiorum
christi visores: audiebant ipsum quoqz docentem: vñdē
dicitur: Et factum est i vna die: 7 iesus i ede. do. 7 erāt
phar. i. seden. 7 legis doc. qui vene. ex omni castel. gal. 7
iud. 7 hierusalē: 7 vir. dñi erat ad sanan. eos. Non quasi
mutuo acciperet p̄tatem alterius: sed quasi deus 7 dñs
p̄p̄ta operabatur virtute. sicut autē hoies sepe donoꝝ spiri-
taliū digni: s; plerūqz deficiūt ea rōe qua nouit donoꝝ
largitor: qđ in christo non accidit: affluēbat enī in p̄stare
dis remedijs virtus diuina. Quia vero necessariū erat:
vbi tanta scriba 7 phariseoz turba p̄ueniat: aliquid
fieri eis q̄ virtuti attestarent ipsius corā eis qđ cū pui-
pēdebant factū ē quoddā miraculū i palytico. In quo qz
defecisse videbat medicinalis ars: portabat a p̄mis
ad sup̄nū 7 celsēz medicū. vñ seq̄uit: Et ecce viri por. in
lect. homi. qui erat palyticus 7 querebāt eū iſerre. 7 po. an
eū. **CHRY.** Mirandi vero sunt qui palyticū adduce-
rūt: qualiter cū nequissent iſerre p̄ ostiū. nouit aliqd 7 ali-
enū attēauerūt. vñ seq̄tur: Et nō iue. qua pte eū iſer. p̄e-
tur. ascē. supra tect. p̄tegētes autē tectū deponūt grabatū
7 ponūt i medio palyticū. vñ seq̄tur: Et p̄ tegu. submle.
illū cū lect. i me. an̄ iſelum. Dicit aliquis demissum fuisse
locū a quo p̄tegulas deposuerūt palyticū lectum. **BE-**
DA. Hominem autē dñs a palyti curaturus p̄mo pec-
catoꝝ vincula dissoluit vt cōderet eū ob nexu culpa-
rum artium dissolūtione dānari: nec nisi his relaxant
membroꝝum posse recuperatiōe sanari. vñ seq̄uit. Quo-
rū fidē vt vi. dixit: Homo. remitt. ti. pec. tua. **AMBR.**
Magnus dñs qui alioꝝ mēto. ignoscit alijs: 7 dum
alios p̄bat: alijs relaxat errata. Cur apud te hō collega
nō valeat: cū apud deū seruus 7 iſeruientiū meritis 7
ius hēat ipetradi. si grauiū pctōꝝ diffidis vtiā: adhibe
p̄catoꝝ: adhibe ecclia q̄ p̄ te p̄fecit: cū p̄tēplāte qđ ti-
bi dñs negare possit: iſſcat. **CHRY.** Occurrebat autē
7 i hoc ip̄i patiens fides: n. iustitiam s; iſeri submle-
ti: nisi credidisset. **AV.** De cō. euā. Qđ at dicit: Hō remittit
tibi pctā: ad hoc iustitiam ualeat: qz hōi dimittebant
peccata: qđ hoc ip̄o qđ hō erat nō possit dicere: Nō pecca-
ui sum? Et vt ille qđ hōi dimittebat ielligeret de? **CHR.**
Nos autē si corporali patimur: satagim? nociū abice-
re. cū vō male sitate 7 differim? atqz iō nec a corporis
nociū curamur. Abscidam? igit fontē maloꝝ: 7 celsa
būt egritudinū fluxus. Metu autē multitudinis suā iſer-
onē apire pharisei n̄ audebāt: s; solū i cordibz suis me-
ditabāt. vñ seq̄uit. Et cepe. cogitare scri. 7 pha. dicētes:
Quis ē hic qđ lo. blasphemias? **CIRYL.** In quo motus
p̄cipitāt sniaz. Erat enī mādātū i lege. qđ q̄cūqz blasphe-
maret i deū: morte puniret. **AMB.** Itaqz ab ip̄is ex
operibus suis dei filius accipit testimoniū: nam 7 vali-
dus est ad fidem qđ confitentur inuiri: 7 p̄niciosius ad
culpā quod negat: qđ suis assertiōibz relinquit. vñ seq̄it
Quis pōt peccata dimittere nisi solus deus? Magna iſi
de plebis amentia: vt euz confessa fuerit solius dei esse
donare peccata: non credat deo peccata donanti. **BE-**
DA. Verum enī dicit: quia nemo peccata dimittere n̄
si deus potest: qui per eos quoqz dimittit q̄bus dimitte-
di tribuit p̄tatem. Et iō christus vere deus esse. p̄bat: qz
dimittere peccata quasi deus pōt. **AMB.** Dñs autē
saluos volēs facere pctōꝝ ex occulto cōgnitiōe oēs
se cōdēstrat. vñ seq̄it. Ut at cognouit de? cogita. cor-
rñdēs

contrarium eorum sermones conuertit. ostendens non esse culpam cum peccatoribus conuersari: sed et consonum misericordie proprie. vñ sequitur. et respondens iesus dixit ad illos. Non egredietur medico qui salutem: sed qui male habent. In quo commemorat eos cōsistens infirmitas: et de numero languentium eos esse ostendit: se vero medicum cōlatēter subiungit. Non enim. ve. vo. in. sed peccatores. **GRE.** nisen. q. d. Adeo peccatores non abominor. quia eorum in gratia veni non ut maneat peccator: sed ut conuertantur: et boni fiant. **AVG.** de cō. euā. Unā addit. In pñiaz. qd ad ex plananda inīam valet ne quis peccatores in hoc ipso quod peccatores sunt: diligenti arbitretur a christo: cum illa similitudine de egrotis. vñ bñ intinet qd vult de? vocādo peccatores: tāq̃ medicus egrotos: ut ab iniquitate tāq̃ ab egritudine salutem fiat. **AM.** S. qd dñi iustitias dilexerunt: neq̃ vidit dñi iustitias derelictas: si iust? dereliquit: peccator asciscit: non in teligās quod eos iustos dicit qd ex lege psumat et euangelij grām nō requirāt. Nemo aut iustificat ex lege: sed redimūt ex grā nō vocat q̃ eos qd iustos dicit. usurpatores. n. iusticie nō vocant ad grām. nā si grā ē ex pñia: vt q̃s qui fastidit pñiaz abdicat grām. **BE.** Peccatores aut vocat eos qui sua mala attendentes: nec p lege iustificari se posse putantes xpi grē se pētrēdo despiciunt. **CHRY.** Ironice aut dicit illos iustos: sicut qñ dī. Ecce ada facius ē q̃ si vnus nostrū: q̃ aut null? erat iustus sup̃ terram ostēdit paulus dicens. Oēs peccauerunt et egent gratia dei. **GRE.** nisenus: Vel dicit nō egere sanos et iustos. medico. l. angelos: sed male hñtes et peccatores. l. nos quia moribz peccati incurrimus qd in celis nō ē. **BE.** Per Matthei aut electio nez fides gentiū exprimit: qd pñi mudanis inhabitant: sed nūc christi cor p sedula deuotione cōficiūt. **THE.** Vel publicanus ē qd pñicipi mudi seruit et debitu carni reddidit: cui gulosus reddidit cīcas: adulter voluptatē: et aliis aliud. Cū aut videret eū dñs sedentē in teloneo. l. nō mouentē se ad maiore nequitia: tunc a malo erigit: et sequet iesus: et suscipiet in domo aie domini. **AM.** Quia dñi omicilio christi recipit interno: maris delectationibz exuberantiū pascit voluptatū: itaq̃ libet dñs igredit et in eius recubit affectu: sed rursus accēdit inuidia pñidoz: et future pene spēs pfigurat: epulātibz. n. fidelibz in regno celoz: puidia ieiunia torquet. **BE.** Vel p hoc designat iudeoz inuidia que de gentiū salute torquet. **AM.** Simul et ostēditur qd sit inter enulos legis et grē: qd illi qd legem sequūt mētis famē patiet eterna. Qui vō vñ i iherosol b? aie receperūt alimēti celestis et sōis vbertate recre. n. esurīt et sitire n pñt. Et iō qd aīo ieiunabāt murmurabāt. **At illi dixerūt ad eū. Quare discipuli iōanis ieiunant frequenter: et obsecrationes faciūt: fili et pharise orū: tui aut edūt et bibūt. Quib? ipse ait. Nunquid potestis filios spōsi: dñi cū ill ē spōsus facere ieiunare? Veniet aut dies: et tū ablat fuerit ab ill spōsus: tūc ieiunabūt in illis dieb. Dicebat aut et similitudinē ad illos: Quia nemo cōmissurā a nouo vestimēto mittit in vestimētū vet? alioqn et nouū rūpit: et veteri nō cōuenit cōmissura a nouo. Et nō mittit vinū nouū in vtres veteres: alioqn rūpit vinū nouū vtres: et vinū effundet et vtres pereant. S. vinū nouū in vtres novos mittēdū ē: et vtresq̃ conseruantur. Et nemo bibens vetus statim vult nouū: dicit enim. Velus melius est.** **CHRY.** Postq̃ primū verbū acceperūt a christo ab alijs ad alia se trāsferūt: volētes ostendere sacros discipulos et ipsuz cū eis ietū mīne curasse de lege. vñ dī: At illi dixerunt ad eū. Quare discip. iōan. ietū. frequē. et obseca. faci. similit. et phari. tui aut edūt et bibūt. Quasi dicat cōcedit cū publicanis et peccatoribz: cū libeat lex in iūdo nō cōica

resced in excusationē puaricationis vobis accedit misericordia. Cur ego nō ieiunatis: vt mos est fm legē volentibus viuere. Sed sancti quidē ieiunant: vt corp affligentes detē passiōes ipsi. Sed christus nō egebat ieiunio ad pfectionē vñtis: cū tāq̃ deus absolut? esset a quolibz viculo passiōis: sed nec eius comitia ieiunio egebat: sed pñiceps grē ei? sine ieiunio decorata vñose conuerfabat. qd i christ? xl. dieb? ieiunauerat: non hoc fuit vt in se passiōē mortificaret: sed vt nozmā abstinentie ostendat carnalibz. **AVG.** de cō. euā. Euidēter at lucas alios de alijs hoc dixisse narrat. vñ ergo matthe? dicit. Tūc accesserūt ad eū discipuli iōanis dicētes. Quare nos et pharisei ieiunam? nūq̃ et ipsi aderāt: et oēs certatim vt dñs poterat hoc obiecerunt. **AVG.** in eodē. Est aut duplex ieiunij: vnū in tribulatione ad pñiciandū dei i pñi aliud in gaudio: cū tāto minus delectat carnalia: qd spīritaliū maior sarcia est. Interrogat? ergo dñs cur discipuli eius nō ieiunaret de vtroq̃ ieiunio rīdū. et pñio de ieiunio tribulationis. Sequit. n. Quib? ipse ait. Nunquid pot. si spō. dñi. cum ill ē spō. face. te iunare. Cl. Quasi. pñi spī. letitē ē et alacritatē nō igit ieiunāda sit tristitia. Cl. Saluatoris. n. nī i hoc seculo demōstratō nībā aliud fuit qdā festiuitas. intelligibilē qñ quādā spōsaz copulans illi nostrā naturā: vt quōdā steril? fecūda fieret. spī. filij spōsi cō noscūt qd cūq̃ vocati sūt ab eo p nouā et euāgelicā disciplinā: nō aut scribe cū phariseis qd solā legis vmbra pñiderant. **AV.** de cō. euā. Per hoc aut qd solus lucas dicit. Nō potestis filios spōsi facere ieiunare: intelligitur eos ipsos qd loquebāt fuisse facturos vt lugentes te iunaret filij spōsi: qñ ipsi eēt spōsi occisuri. Cl. Vbi vero pñerant filij? spōsi qd nō decebat eos laborare tāq̃ qui spīritale solēntate habebāt ne iter nos annullaret ieiunij: vñ pñatue subiūgit dicens. Veniet aut dies cum ablatus fuerit ab eis spōsus: tūc ieiunabūt in illis dieb. **AV.** de quest. euā. q. d. Tūc desolabunt et iherosol et iherosol: donec eis p spīritū sanctū gaudia cōsolatoria retribuant. **AM.** Vel alit? Nō hoc ieiunij relegat quo cōficiunt carni et corpis luxuria castigat: hoc ieiunij nos cōmendat deo: sed nō possum? ieiunare qd xpm hñemus christi carnē epulamur et sanguinē. **BAS.** filij et spōsi ieiunare neqūt: hoc ē aie nutrimentū nō sumere nec viuere in oi vbo qd de ore dei pcedit. **AM.** Sed qui sūt illi dies qbus nobis christus auferet: ipse dicit. Vbi cū ero vltq̃ ad pñimationē mudi: sed nō nōi christi pōt auferre nīstē illi ipse auferas. **BE.** Quādiū n. spōsus nobiscū ē in leticia sum? nec ieiunare possum? nec lugere. Cū aut p peccata ille recedit: tūc idicendū est ieiunium: et requirēd? luct?. **AM.** Deniq̃ de ai dicit ē ieiunio vt sequētia declarat. Sequit. n. Dicebat aut similitudinē ad illos. Quod nō cōmissuram idēst pñiculam ablatā a vestimēto nouo inmittit in vestimētum vet?. Appellat ieiunij vestimētū vet?. qd exuēdum apostolus estiauit dicens: Spoliare vos veterē hoies cū actibus suis. In cadē igit forma scries cōuēt pceptoz: nec accit vetis et noui hoies mīscēam. **AV.** de qñ. euā. Vel alit? Dono spūssci pcepto. Gen? aut ieiunij qd sup leticia renouat i vitā spīritale pueniētissime celebrat: qd accipiat dicit eas cō tāq̃ vetera vestimēta. qd? inuenient pñ? nou? assuit. L aliq̃ pñicula. doctrie qd ad nouē vite repñtia pñet: qd si hoc fiat et ipa doctria quodāmo scidit qd doz generale ieiunij nā a cōcupia cibo pñt: sed ab oi leticia teporalij delectationū: et pñicula qd ad cibol pñet: dñi nō oportere hoibus adhuc veteri cōsuetudini deditis ipartiri: et illie quasi cōcilio videt fieri: et ipi vctustati nō cōuenit. Dicit et eos esse similes veteribz vtres. vñ sequitur. Et nemo mitt. vinū nō. in vtres veteres. **AM.** Fragilitas humane cōditionis aperit: cū corpora nostra exuēda defunctoz pñaliuz pñantur. **AVG.** de quest. euā. Vteribus aut vttribus pñant apli qui vt

no nouo quasi spiritalibus preceptis facilius discernuntur quod conueniat. vñ sequitur. Alioquin rumpit vinum nouum vires ipsi effunduntur: vires percunt. Et ut autem noui vires cum post alacritatem accepto desiderio consolationis eius. oratio et sperando inuolantur. vnde sequitur. Sed nouum vinum in vires novos mittendum est: et vtraque preseruantur. **BE.** Cuius siquidem vitis reficimur: veste autem foris tegimur. Uelut ergo sunt bona opera que foris agimus. quibus coram hominibus lucemus: vinum seruorum fidei spei et charitatis. **Aliter.** Veteres vires sunt scribe et pharisaei: nouus panis: et nouum vinum precepta euangelii. **GRE.** niferus. Vinum. n. s. nouo elicitur. pro seruo et naturali homini fumo sum est desuper naturalis agitatione a se materiale immundicie. Tale vinum nouum testamentum est: quod antiqui vires qui propter incredulitatem interati sunt: non capiunt: immo sciuntur excellere doctrina: nec non et gratiam spiritus incassum ferere faciunt. quia in malivolam animam non introibit sapientia. **BEDA.** Sed cuiusque ante nondum inuolant: sed inuolantate manere preseruant: nouorum mysterio sacramenta non sunt committuntur: quod et preceptis euangelicis precepta legis miscere voluit. ut galatiae vinum nouum in vires veteres mittitur. Sequitur. Et nemo bibens vetus statim vult nouum dicit enim vici melius: quia iudeis veteris salutis ibitis: noue gratie precepta foris debent. quia maiorum traditio ibi commaculati dulcedine spiritalium verborum precepti non valebat. **CA. VI.**

Actu etiam in sabbato secundo primo cum transiret per sata vellebat discipuli eius spicas et manducabant et fricas eas manibus suis: Quidam autem pharisaeorum dicebant illis: Quid facitis quod non licet in sabbato? Et respondens iesus ad eos dixit. Nec hoc legistis quod fecit dauid: cum esurisset ipse et cum illo essent quatuor viri in domo dei: et panes propositionis sumunt: et manducauit: et dedit his qui cum ipso essent: quos non licet manducare nisi tantum sacerdotibus. Et dicebat illis: quia dominus est filius hominis etiam sabbati. **AMBRO.** Non solum comprehensione verborum: sed etiam ipso viui spiritus gestu incipit hominem dominum veteris observatione legis exuere. vñ dicit. factum est autem in sabbato primo cum transiret per sata: velle. dicit. eius spicas et manducabat et fricas. eas manibus suis. **BE.** Non habentes enim discipuli spatium manducandi propter multitudinem turbarum esuriebant: ut homines: sed vellent spicas in ediam confolabatur: quod est indicium austerioris vite: non preparatas escas: sed simplices querere cibos. **THEO.** Dicit autem in sabbato secundo primo. quia iudei omne festiuitatem sabbatum nuncupabant: requies enim dicitur sabbatum. Multo magis ergo conueniebat in pasche festiuitas: et vocabant pasche festum. propter sabbatum. deinde principale sabbatum secundum primum dicebat: quod secundum ex quo a precedenti dicit festiuitate. **CIRY.** Duplex enim erat festum: et principalis festus et anticus sollemnitatis sabbati. **ISIDO.** Uel dicit secundo primo. quia secundum erat pascha: primum autem azimorum: cum immolarent enim pascha in sero: sequenti die festum azimorum celebrant. quod autem ita sit: patet ex hoc quod apostoli vellebant spicas: et manducabant in illo namque tempore spice flectunt a fructu. **EPIPHA.** Die igitur sabbati visi sunt transientes per segetes et spicas edebant: ostendentes quoniam dissolutum est vinculum sabbati: ubi magnum aduenit sabbatum hoc est christus qui fecit nos quiescere ab opere delictorum nostrorum. **CL.** Pharisaei autem et scribe ignari sacrarum scripturarum in vnum conspirauerant ad reprehendendum christi discipulos. vnde sequitur. Quidam autem pharisaeorum dice. il. Quid facis quod non licet in sabbato. Dic mihi tu cum in sabbato tibi mensa preponitur: nonne spargis panem.

Quid igitur alios reprehendis? **BEDA.** Alii vero dicunt ipsi domino hec fuisse obiecta: sed a diuersis: et ipsi domino: et discipulis potuerunt obijci: et cuiusque obiectum ad ipsius maxime respicit. **AMBRO.** Dominus autem defensores legis arguit nescire que legis sunt: exemplum inducens dauid vnde sequitur. Et respondit iesus ad eos di. Nec hoc legistis quod fecit dauid: et qui cum eo erat. **CIRYL.** Quasi. d. Cum expresse dicat lex moysi: Iudicate iustum iudiciu: nec considerabis personam in iudicio qualiter increpatis discipulos qui vsque in hodiernum diem extollitis dauid ut sanctum et prophetam: cum moysi preceptum non seruauerit. **CIRY.** Et attende quod quandoque domino fit sermo pro seruis id est discipulis: seruis ducit in medium. s. dauid et sacerdotes. quoniam pro se introducit patrem sicut ibi. Pater meus vsque in opem operatur: et ego operor. **THEO.** Aliter autem respicit cum subditur. Et dicebat illis. quia dominus est filius hominis et sabbati. q. d. Ego sum dominus sabbati tanquam dispositio: et sicut legislator potatem habeo soluere sabbatum. filius. n. hominis vocatus est christus: qui dei existens filius miraculose dignatus est filius hominis propter homines fieri et vocari. **CL.** Marcus autem de comuni natura hoc ipsum protulisse fatetur. dicebat. n. propter homines sabbatum factum est: non homo propter sabbatum. Expedit igitur potius sabbatum homini subijci quam huic colla subijcere sabbato. **AMBRO.** Non medio: cre autem mysterium hoc est. Agere enim est hic mundus agri seges in satione humani generis fecunditas numero sa sanctorum. Spice agrifructus ecclesie quos operibus discutientes suis apostoli pascebantur nostro se alentes profectu: et tanquam folliculis corporum mentium fructus ad fidei lucem preclaris operum suorum miraculis eruebant. **BEDA.** Spicas enim confricant. quia in illis quos in corpus christi volunt transire: mortificant veterem hominem: cum acibus suis a terrena intentione extrahendo. **AMBRO.** Sed hoc putabat iudei sabbato non licere christum aut noue gratie munere designabat otium legis opus gratie mire in secundo primum: non primo secundum sabbatum dixit: quia sabbatum illud ex lege solutum est quod erat primum: et hoc primum factum est quod secundo constitutum est. Sabbatum igitur dicitur secundum iuxta numerum: primum iuxta operationis gratiam melius est enim sabbatum quo ipunitas datur: quo pena prescribitur. Hoc forte primum est. hoc in predestinatione consilij et secundum in sanctione decreti. Deinde quod dauid cum socijs fugit: hic prefiguratus in lege christus est qui cum apostolis principem mundi lateret. Quomodo autem ille obseruato: legis atque defensor: pater et ipse manducauit: et dedit his qui secum essent: quos non licebat manducare nisi sacerdotibus: nisi ut per illam demonstraret figuram sacerdotalem cibum ad vsum transire populo: siue quod omnes vite sacerdotale debemus imitari: siue quod omnes filij ecclesie sic sacerdotes sunt. vngimur. n. in sacerdotum sanctum offerentes nosmetipsos deo hostias spirituales. Si autem sabbatum propter homines factum est utilitas autem hominum postulabat esurientes homines qui diu fuerit tre fructus abdicatis veteris panis vitare ieiunia: non vitas lex soluitur: sed impletur. **A**ctu etiam in alio sabbato: ut iraret in synagoga et doceret. Et erat ibi homo et manus eius dextera arida. Obscuabant autem scribe et pharisaei: si sabbato curaret ut iueneret vñ accusaret eum. Ipse vero sciebat cogitationes eorum. et ait homini qui habebat manum aridam. Surge et sta in medium. Et surgens stetit. Ait autem ad illos iesus. Interrogo vos si in sabbato bene facere: an male aiaz saluam facere an perdere. Et circumspectis omnibus dixit homini. Extende manum tuam. Et extendit: et restituta est manus eius. Ipse autem repleti sunt isipienia: et colloquebantur adinuicem quidnam facerent de iesu. **AMBRO.** hic ad alia progreditur dominus: nam